

2006 m. balandžio 6 d., ketvirtadienis

P6_TA(2006)0137

Rinkimai Baltarusijoje

Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Baltarusijoje po prezidento rinkimų, įvykusių 2006 m. kovo 19 d.

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į ankstesnes rezolucijas dėl padėties Baltarusijoje, ypač į 2006 m. vasario 16 d. rezoluciją⁽¹⁾,
  - atsižvelgdamas į 2006 m. kovo 8 d. paskelbtą JAV Kongreso rezoluciją, kurioje išsakyta mintis apie paramą Baltarusijos Respublikos žmonių pastangoms sukurti visišką demokratiją, teisinę valstybę ir pasiekti, kad būtų gerbiamos žmogaus teisės, ir pritarimas raginimams, kad Baltarusijos vyriausybė surengtų laisvus ir sąžiningus prezidento rinkimus 2006 m. kovo 19 d.,
  - atsižvelgdamas į 2006 m. kovo 20 d. preliminarią rinkimų vertinimo ataskaitą, kurią pateikė Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuras (DIZTB),
  - atsižvelgdamas į 2006 m. kovo 20 d. ES vyriausiojo įgaliotinio BUSP pranešimą dėl prezidento rinkimų Baltarusijoje,
  - atsižvelgdamas į 2006 m. kovo 20 d. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos išvadas,
  - atsižvelgdamas į 2006 m. kovo 20 d. Europos Parlamento *ad hoc* delegacijos Baltarusijos prezidento rinkimuose ataskaitą,
  - atsižvelgdamas į savo Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi 2006 m. kovo 19 d. įvyko Baltarusijos prezidento rinkimai,
- B. kadangi prezidentas Aleksandras Lukašenka pratęsė savo naujosios kadencijos laiką pasinaudodamas konstituciniu referendumu, kuris neatitiko tarptautinių demokratijos normų, ir šio referendumo rezultatų tarptautinė bendruomenė nepripažino,
- C. kadangi Baltarusijos valdžia organizavo rinkimus sukurdamą baimės atmosferą, nuolat priekabaudama prie iškilių opozicijos lyderių, studentų ir mažumų organizacijų narių, įskaitant religinius ir bendruomenės lyderius, žurnalistų, kampanijos aktyvistų ir demokratiją remiančių partijų narių ir vykdydama jų areštus,
- D. kadangi rinkimai vyko izoliuotai, nes buvo sustiprinta išorės sienų kontrolė ir valdžia užgnaužė žodžio, minčių ir įsitikinimų reiškimo, žiniasklaidos ir mitingų laisvę rinkimų metu ir po jų,
- E. kadangi pirmalaikis balsavimas buvo neskaidrus ir valstybės tarnautojai, pagyvenusio amžiaus žmonės ir studentai buvo vis labiau spaudžiami, bauginami ir jiems buvo grasinama bausmėmis, pvz., kad praras darbą, pensiją arba bus išmesti iš universitetų,
- F. kadangi ESBO/DIZTB rinkimų stebėjimo misija, stebėjusi Baltarusijos prezidento rinkimus, padarė išvadą, kad 2006 m. Baltarusijos prezidento rinkimai neatitiko tarptautinių demokratijos standartų; kadangi Europos Vadovų Taryba, Europos Taryba, Jungtinės Amerikos Valstijos ir dauguma tarptautinių institucijų ir vyriausybių padarė išvadą, kad šie rinkimai turėjo esminių trūkumų,
- G. kadangi penkis dienas po rinkimų opozicijos jėgos tęsė demonstracijas pagrindinėje aikštėje, protestuodamos dėl nesąžiningo šių rinkimų organizavimo, nepaisydamos grasinimų, kad prezidentas A. Lukašenka „nusuks sprandą“ visiems, kurie mėgina užgrobti valdžią pasinaudodami visuotiniais protestais po rinkimų rezultatų paskelbimo, ir užuominų, kad protesto akcijų metu areštuotiems gresia žiaurios bausmės, įskaitant mirties bausmę,

(¹) Priimti tekstai, P6_TA(2006)0066.

2006 m. balandžio 6 d., ketvirtadienis

- H. kadangi ankstyvą 2006 m. kovo 25 d. rytą milicija žiauriai įsiveržė į palapinių miestelių, kurių Minsko centre įkūrė jaunimas ir studentai, ir areštavo šimtus protestuotojų,
- I. kadangi demonstrantai, jiems prijuočiantys užsieniečiai ir žurnalistai, dalyvavę masiniuose mitinguose, šmeižiami ir tardomi negerbiant jų teisės į gynybą, pateikę jiems nepagrįstus kaltinimus dėl neteisėtų sambūrių ir vandalizmo kurstymo; kadangi 2006 m. kovo 27 d. Baltarusijos teismai paskelbė įkalinimo iki 15 dienų bausmes protestuotojams, kurie buvo areštuoti už dalyvavimą nesankcionuotoje demonstracijoje; kadangi pradėti politinį pagrindą turintys teisminiai tyrimai prieš opozicijos lyderius, įskaitant Aleksandrą Milinkievičių – pagrindinį opozicijos kandidatą į prezidentus,
1. griežtai smerkia nevykusius Baltarusijos prezidento rinkimus ir pabrėžia, kad prezidento A. Lukašenkos režimas yra neteisėtas demokratijos požiūriu ir yra paskutinis diktatūros režimas Europoje;
  2. skelbia, kad prezidento rinkimai neatitiko tarptautinių laisvų, teisingų, lygių, atskaitingų ir skaidrių rinkimų standartų; todėl aišku, kad prezidentas A. Lukašenka negali būti pripažintas teisėtu Baltarusijos prezidentu ir reikėtų organizuoti pakartotinius prezidento rinkimus, atitinkančius tarptautinius demokratijos standartus;
  3. reiškia solidarumą su Aleksandru Milinkievičiumi ir Jungtinėmis demokratinėmis pajėgomis, taip pat su Aleksandru Kozulinu ir visais Baltarusijos gyventojais, kurie kovoja už nepriklausomą, atvirą ir demokratinę Baltarusiją, pagrįstą teisinės valstybės principais;
  4. pažymi, kad jam padarė įspūdį masinės demonstracijos prieš nedemokratinis ir suklastotus rinkimus, rodančios didelės visuomenės dalies siekį atkurti šalyje tikrąsias demokratines teises ir politinę laisvę, taigi rodančios didelį demokratinį potencialą Baltarusijoje;
  5. griežtai smerkia smurtą ir savavališkus areštus, kuriuos Baltarusijos režimas įvykdė prieš tūkstančius žmonių, radusių drąsos protestuoti prieš prezidento rinkimų klastojimą ir Baltarusijos žmonių pagrindinių teisių pažeidimą;
  6. ragina Komisiją, Tarybą ir visą tarptautinę bendruomenę sustiprinti paramą Baltarusijos žmonėms ir iš esmės padidinti spaudimą Baltarusijos režimui, kad jis liautųsi diktatoriškai engti savo žmones, paleistų visus suimtuosius ir panaikintų teismo sprendimus taikiems demonstrantams ir kuo greičiau surengtų naujus, demokratinis rinkimus;
  7. reikalauja, kad Baltarusijos vyriausybė baigtų politinių kalinių mušimą ir nustotų blogai elgusis su jais ir atliktų skaidrius tyrimus, kaip milicija ir saugumo pajėgos įžeidžiamai panaudojo jėgą prieš demonstrantus;
  8. reikalauja, kad Baltarusijos valdžia nedelsiant viešai paskelbtų visų areštuotų asmenų pavardes, jų buvimo vietą ir jiems pateiktus kaltinimus; pabrėžia, kad Baltarusijos valdžios institucijos privalo garantuoti visų areštuotų asmenų teisę tartis su privačiais advokatais, susitikti su savo šeimų nariais, taip pat privalo garantuoti jiems prieigą prie informacijos;
  9. smerkia Baltarusijos valdžią už tai, kad ji neleido tam tikriems užsienio žurnalistams įvažiuoti į Baltarusiją stebėti rinkimus;
  10. smerkia Baltarusijos valdžią už tai, kad ji neleido Europos Parlamento ir valstybių narių parlamentų delegacijoms stebėti rinkimų ir už tai, kad išvarė Danijos, Gruzijos, Vokietijos, Ukrainos ir Lenkijos, taip pat ESBO stebėtojų delegacijas;
  11. džiaugiasi Tarybos sprendimu įtraukti prezidentą A. Lukašenką į asmenų, kuriems draudžiama išduoti vizą, sąrašą, bet ragina Tarybą ir Komisiją išplėsti šį sąrašą, įtraukiant į jį Baltarusijos vietos, regionų, nacionalinių valdžios institucijų ir akademinė institucijų atstovus, kurie dalyvavo pažeidžiant Baltarusijos piliečių žmogaus teises ir politines laisves rinkimų kampanijos metu ir po jos;

2006 m. balandžio 6 d., ketvirtadienis

12. ragina Komisiją ir Tarybą siekti, kad visose užsienio šalyse būtų užšaldytos Baltarusijos valdžios lėšos, kad bendrovėms, tiesiogiai ir asmeniškai susijusioms su aukštaisiais režimo pareigūnais, būtų taikomos ribojamosios priemonės ir kad būtų užšaldytos asmeninės prezidento A. Lukašenkos ir jo artimų patarėjų lėšos;
  13. ragina Komisiją ir Tarybą pateikti pasiūlymus, kaip būtų galima toliau daryti spaudimą prezidento A. Lukašenkos režimui tarptautinėse organizacijose; reikalauja, kad būtų pasiūlyta konkrečių ir tiesioginių griežtų priemonių, smarkiai paveiksiančių priespaudos kaltininkus ir nedidinsiančių Baltarusijos piliečių kančių;
  14. ragina Komisiją ir Tarybą teikti visų rūšių finansinę paramą piliečių iniciatyvoms, nevyriausybiniams organizacijoms, mažosioms ir vidutinio dydžio įmonėms, nesusijusioms su vyriausybe;
  15. ragina Komisiją pakeisti savo politiką Baltarusijos atžvilgiu ir pateikti pasiūlymų, kaip galima būtų skatinti demokratiją, teisinę valstybę ir žmogaus teisių laikymąsi; pabrėžia, kad Komisijos sunkumai, susiję su tinkama parama Baltarusijos pilietinei visuomenei rinkimų kampanijos metu, yra papildomas rodiklis, kad reikia nedelsiant sukurti veiksmingą finansinę ir administracinę priemonę demokratijai skatinti;
  16. ragina Komisiją ir Tarybą parengti palengvinto vizų išdavimo Baltarusijos pilietinės visuomenės atstovams tvarką;
  17. ragina Komisiją ir Tarybą palaikyti nepriklausomus žurnalistus ir stiprinti televiziją, internetą, spausdintinę žiniasklaidą ir radijo programas Baltarusijai siekiant padėti Baltarusijos piliečiams gauti nešališkos ir tikslios informacijos apie savo šalį ir pasaulį;
  18. ragina Komisiją ir Tarybą teikti lėšų papildomoms studijų mainų programoms, skirtoms jauniems Baltarusijos žmonėms, kurie buvo išmesti iš savo universitetų dėl politinių priežasčių;
  19. yra pasibaisėjęs teigiama Rusijos Valstybės Dūmos ir Rusijos prezidento Vladimiro Putino reakcija į tai, kaip buvo vykdomi prezidento rinkimai Baltarusijoje, ir į šių rinkimų rezultatus; mano, kad ES politikos Baltarusijos atžvilgiu veiksmingumą mažina neatsakingas Maskvos, kuri aiškiai remia paskutinę diktatūrą Europoje, požiūris; ragina Tarybą ir Komisiją nedelsiant aptarti Baltarusijos klausimą su Rusijos institucijomis, siekiant prisiimti bendrą atsakomybę už tai, kad šioje šalyje būtų paskatinti konkretūs demokratiniai pokyčiai ir būtų padarytas galas polinėms represijoms ir žmogaus teisių pažeidimams; laikosi nuomonės, kad reikia specialių pastangų siekiant šio tikslo per Europos Tarybą ir ESBO, nes Rusija, kaip ir Europos Sąjungos valstybės narės, yra šių abiejų organizacijų narė;
  20. ragina valstybes nares, kurios priklauso aštuonetui (G8), įtraukti padėties Baltarusijoje klausimą į šį pavasarį vyksiančio susitikimo darbotvarkę ir paraginti Rusiją pakeisti savo poziciją prezidento A. Lukašenkos ir jo režimo atžvilgiu bei panaudoti savo glaudžius ryšius su Baltarusija demokratijai ir politinėms reformoms šalyje skatinti;
  21. ragina Jungtines Tautas, Europos Tarybą ir valstybes nares sukurti tarptautinę komisiją Jurijaus Zacharenkos, Viktoro Gončaro, Anatolijaus Krasovskio ir Dmitrijaus Zavadskio dingimui tirti;
  22. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių parlamentams ir vyriausybėms, Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) ir Europos Tarybos parlamentinėms asamblėjomis, Rusijos prezidentui bei Valstybės Dūmai ir Baltarusijos valdžios institucijoms.
-